

[Ministeren for kulturelle anliggender]

en dag og planlagde lidt på dette område, som man gør det på alle andre områder, og sagde: hvordan skal opgavefordelingen være, hvordan skal byrdefordelingen være, hvordan skal vi komme videre frem med det, som vi er interesserede i?

Jeg blev også spurgt om ytringsfriheden, om vi skulle have statsforlag. Nej, det skal vi ikke, det har der ikke været tale om. Vi har i kulturministeriet nedsat et bogmarkedsudvalg, som fru Nathalie Lind da ikke ophævede, og jeg går derfor ud fra, at hun må være enig i, at vi skal undersøge hele bogmarkedets forhold. Der skal vi arbejde os frem til, om det er nødvendigt for at sikre alternative udgivelser, at vi laver garantiordninger eller noget andet på disse områder for de forlag, der findes. Sandheden er jo, at det ikke er mangelen på konkurrence, der er skyld i ensidigheden. Men jeg forstår da godt, at en række forlag med den risiko, der ligger i dag, satser på det sikre. Det er dér, ensidigheden meget nemt kan komme ind, at det, man konkurrerer på, er det absolut sikre, så man dermed ikke får den mulighed for, at andre kommer til udtryk. Det er dér, vi måske kan finde løsninger i fremtiden.

Jeg blev meget forbløffet, da jeg hørte dette om, at værdierne i verden frembringes af enkeltpersoner. Det er det enkelte menneske, der skaber kultur, blev der ordret sagt. Det var dog en ejendommelig udtalelse fra et parti, som har stået for andelsbevægelsen, for højskolebevægelsen. Det er jo en indskrænkning i kulturbegrebet, som er fantastisk. Hvis man tager kulturen i videre begreb, så er kollektivet i meget høj grad noget af det, der sikrer kulturudviklingen, og det snævre kulturbegreb mener jeg faktisk ikke man kan tage ind.

Så kom den meget bekymrede fru Grethe Fenger Møller. Jeg tror, fru Grethe Fenger Møller var bekymret 27 gange i løbet af den tale, og det gør mig ondt. Det var et spørgsmål, om regeringens kulturpolitik blev ændret. Ja, det bliver den. Regeringens og socialdemokratiets kulturpolitik er ændret ganske betydeligt i de sidste, skal vi bare sige 25 år. Vi ændrer os i takt med den udvikling, som sker i verden omkring os. Der kommer nye begreber ind, der kommer nye ting ind, som vi må tage stilling til, og der er ting, som vi også i kulturpolitikken må arbejde på at ændre. Jeg vil sige, at det er derfor, socialdemo-

kratiets og regeringens kulturpolitik ikke er konservativ, for den bevæger sig.

Om man ikke har hørt min redegørelse, så kunne man dog i hvert fald have læst den. Når man kritiserer den for at være bedreviddende og nedladende, så er det jo ikke rigtigt. Jeg sagde nemlig om kulturelt demokrati, at selv om vi talte om de store, almene ting, så måtte vi også se i øjnene:

»at der er grænser for, hvor meget man kan opnå med denne »demokratisering af kulturen«. Der er grupper i befolkningen, som kun i ringe grad føler den »officielle« kultur vedkommende. De er ikke af den grund kulturløse, men de har, hvad man udmærket godt kan betegne som deres egen kultur, og de må i et demokratisk samfund have krav på, at også deres kulturform får vækstmuligheder, og at man ikke i stedet forsøger at fortrænge den ved på formyndermånér at presse kulturtilbud ned over dem, som de ikke synes de har brug for.«

Det er ordret, hvad jeg sagde. Er det nedladende? Er det bedreviddende? Tværtimod synes jeg, det både er tolerant og rigtigt at sige noget sådant.

Der er talt meget om arbejderkultur. Det ord er overhovedet ikke nævnt i min redegørelse. Der stod arbejderlitteratur, og der er unægtelig en forskel.

Jeg vil da i øvrigt gerne sige til hr. Waldorff, som var inde på det begreb lidt senere, at jeg hører ikke til dem, der mener, man skal have en særlig arbejderkultur, al den stund jeg ud fra min politiske holdning ikke arbejder for et klassesamfund, men for et klasseløst samfund, og i et klasseløst samfund skal der hverken være bondekultur eller arbejderkultur eller borgerkultur eller noget andet. Det betyder ikke, at arbejderbevægelsen på vej frem ikke har både pligt til og mulighed for at formulere sine krav og sine egne ting, men målet er ikke en særlig arbejderkultur.

Jeg skal takke for de bemærkninger, hr. Arnfast gjorde, og som jeg et langt stykke ad vejen tog som tilslutning til de synspunkter, jeg gjorde gældende.

Til hr. Lindinger, der stillede krav om et sportsministerium allerede nu, vil jeg gerne sige, at nu synes jeg altså ikke, at vi skal begynde i toppen. Det, der er sket, er jo i meget nøje overensstemmelse med mange af de tanker, som hr. Lindinger har. Vi flyttede